

SČÍTÁNÍ LIDU 2016 V KANADĚ

Pavla Pánová¹⁾

V nepravidelných intervalech probíhalo sčítání lidu na území Kanady od druhé poloviny 17. století, první sčítání ukotvené zákonem se ale uskutečnilo až v roce 1871. Před šedesáti lety se změnil interval mezi jednotlivými censy z deseti na pět let, poslední sčítání se tedy konalo v květnu 2016. Rozhodným okamžikem byl 10. květen 2016, sběr dat ale začal 2. května, kdy domácnosti obdržely dopis s pozvánkou a unikátním kódem k vyplnění elektronického formuláře. Domácnosti, které nebyly v registru adres, navštívil mezi 2. a 9. květnem sčítací komisař s papírovým formulářem obsahujícím ale také kód k elektronickému formuláři²⁾. Sběr dat byl ukončen 29. července³⁾.

Elektronický sběr sčítacích formulářů byl poprvé zařazen mezi metody sběru v roce 2006 a v každém dalším sčítání se míra vyplněných elektronických formulářů zvyšuje. Reakce veřejnosti na online sčítání ale statistický úřad zaskočily – první den sběru dat postihl webovou stránku 45 minut dlouhý výpadek, kterému zřejmě předcházela neočekávaná nápor⁴⁾. Podle předběžných odhadů se i přes prvotní problémy vrátilo elektronicky 68,3 % všech dotazníků (o 14 % více než

v roce 2011⁵⁾), největší podíl byl přítom z ekonomicky vyspělejších provincií – Quebec, Ontario a British Columbia (vše přes 70 %), nejnižší pak z Northwest Territories (méně než 40 %). V teritoriu Nunavut nebylo možné elektronický formulář vyplnit vůbec³⁾.

Zásadní metodickou změnou bylo opětovně zavedení dlouhé a krátké formy sčítacího formuláře. Zatímco v roce 2011 se dlouhá forma vyplňovala dobrovolně, minulý rok bylo její vyplnění povinné. 36 stránek dlouhý formulář tak distribuoval Kanadský statistický úřad (*Statistics Canada/Statistique Canada*) do každé čtvrté náhodně vybrané domácnosti. Předběžné odhady response rate ukazují vysokou míru návratnosti dlouhé formy sčítacího formuláře – 97,8 %⁶⁾.

Samotnou kvalitu dat bude možné hodnotit až po zpracování všech ukazatelů. Kanadské sčítání lidu má ale jedno specifikum, u kterého je možné odhadnout zásah do kvality dat téměř okamžitě po ukončení sběru formulářů – indiánské rezervace a sídla. Pro sčítání v těchto oblastech musí mít statistický úřad povolení ke vstupu, bez něhož není možné sčítání provést. V roce 2016 se tak nesečetli obyvatelé celkem 14 oblastí, o 16 méně než v roce 2011⁷⁾, z cca 630 rezervací a sídel⁸⁾.

Sběr dat také negativně ovlivnily masivní požáry v oblasti Wood Buffalo (provincie Alberta),

- 1) Český statistický úřad, Přírodovědecká fakulta Ostravské univerzity, kontakt: pavla.panova@czo.cz.
- 2) Guide to the Census of Population, 2016: Chapter 7 – Field operations. *Statistics Canada* [online]. Ottawa, 2017 [cit. 2017-08-04]. Dostupné z: <http://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2016/ref/98-304/chap7-eng.cfm>.
- 3) Census of Population: Detailed information for 2016. *Statistics Canada* [online]. Ottawa, 2017 [cit. 2017-08-04]. Dostupné z: <http://www23.statcan.gc.ca/imdb/p2SV.pl?Function=getSurvey&SDDS=3901&lang=en&db=imdb&adm=8&dis=2#a4>.
- 4) Census website interruption being investigated, StatsCan says. *CBC News: Politics* [online]. 2016 [cit. 2017-07-28]. Dostupné z: <http://www.cbc.ca/news/politics/census-2016-service-interruption-1.3563905>.
- 5) Overview of the Census of Population: Chapter 6 – Online questionnaire. *Statistics Canada* [online]. Ottawa, 2015 [cit. 2017-07-31]. Dostupné z: <http://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2011/ref/overview-aperçu/pop6-eng.cfm>.
- 6) 2016 Census of Population collection response rates. *Statistics Canada* [online]. Ottawa, 2017 [cit. 2017-07-31]. Dostupné z: <http://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2016/ref/response-rates-eng.cfm>.
- 7) About the data, Census Profile, 2016 Census: Incompletely enumerated Indian reserves and Indian settlements. *Statistics Canada* [online]. Ottawa, 2017 [cit. 2017-08-02]. Dostupné z: <http://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2016/dp-pd/prof/about-apropos/about-apropos.cfm?Lang=E>.
- 8) MCCUE, H. A. Reserves. In: *The Canadian Encyclopedia* [online]. Toronto, 2011 [cit. 2017-08-02]. Dostupné z: <http://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/aboriginal-reserves/>.

kteřé začátkem května vyústily v třetí největší evakuaci v historii Alberta. Pro tyto oblasti se posunul rozhodný okamžik sčítání na 1. května – data tak reflektují stav před požárem, i když část domů už fyzicky neexistuje. Sběr dat byl po dobu požárů pozastaven a obnovil se v srpnu 2016, kdy se sčítací komisaři zaměřili zejména na domácnosti s dlouhou formou sčítacího formuláře. Data z chybějících, nebo částečně nevyplněných krátkých formulářů doplnil statistický úřad z administrativních zdrojů (v případě neodeslání formuláře nebyly domácnosti vzhledem k evakuaci nijak postihovány). Pro ověření kvality dat se kromě klasických kontrol provedla navíc před-validační kontrola, která umožnila po zkombinování dat z formulářů a administrativních zdrojů kontrolu kvality⁹⁾.

Definitivní výsledky sčítání lidu vydává statistický úřad postupně od února 2017. První byly publikovány počty obyvatel a bytů. Od roku 2011 se zvýšil počet obyvatel Kanady o 5 % na 35 151 728¹⁰⁾. Všechny

provincie a teritoria s výjimkou New Brunswick vykazují nárůst počtu obyvatel¹¹⁾. Zvyšoval se i počet bytů a to o 5,8 %¹²⁾. Složení domácností kopíruje trend posledních let – nejvíce je domácností jednotlivců (28 %), s malým rozdílem pak domácností párů s dětmi (26 %) a párů bez dětí (26 %)¹³⁾. Kanada je tradičně imigrační zemí, stále se tak zvyšuje procento osob s jiným mateřským jazykem než oficiálním (22,3 % v roce 2016). Statistický úřad ale také evidoval téměř 70 různých jazyků původních obyvatel, nejčastěji užívaným je kríjština. Postupně se ale snižuje podíl osob, které uvádějí jeden z jazyků původního obyvatelstva jako mateřský (zejména ve věkové skupině 0–14 let)¹⁴⁾. Češtinu pak jako mateřský jazyk uvedlo 23 330 obyvatel Kanady, nejvíce v provincii Ontario (11 185), jejíž hlavní město Toronto je dlouhodobě jedním z nejčastějších cílů českých migrantů¹⁵⁾. Publikování dat ze sčítání lidu 2016 bude pokračovat až do listopadu 2017.

-
- 9) About the data, Census Profile, 2016 Census: Note describing the Wood Buffalo census subdivision data collection methodology and the use of administrative data sources. *Statistics Canada* [online]. Ottawa, 2017 [cit. 2017-08-02]. Dostupné z: <http://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2016/dp-pd/prof/about-apropos/about-apropos.cfm?Lang=E>.
 - 10) Population and Dwelling Count Highlight Tables, 2016 Census: Population and dwelling counts, for Canada, provinces and territories, 2016 and 2011 censuses – 100% data. *Statistics Canada* [online]. Ottawa, 2017 [cit. 2017-08-02]. Dostupné z: <http://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2016/dp-pd/hltfst/pd-pl/Table.cfm?Lang=Eng&T=101&S=50&O=A>.
 - 11) The Daily: Population size and growth in Canada: Key results from the 2016 Census. *Statistics Canada* [online]. Ottawa, 2017 [cit. 2017-08-02]. Dostupné z: <http://www.statcan.gc.ca/daily-quotidien/170208/dq170208a-eng.htm>.
 - 12) Population and Dwelling Count Highlight Tables, 2016 Census: Dwelling counts, for Canada, provinces and territories, 2016 and 2011 censuses – 100% data. *Statistics Canada* [online]. Ottawa, 2017 [cit. 2017-08-02]. Dostupné z: <http://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2016/dp-pd/hltfst/pd-pl/Table.cfm?Lang=Eng&T=108&S=50&O=A>.
 - 13) Families, Households and Marital Status Highlight Tables: Private households by household type, 2016 counts, Canada, provinces and territories, 2016 Census – 100% Data. *Statistics Canada* [online]. Ottawa, 2017 [cit. 2017-08-03]. Dostupné z: <http://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2016/dp-pd/hltfst/fam/Table.cfm?Lang=E&T=21&Geo=00>
 - 14) The Daily: An increasingly diverse linguistic landscape: Highlights from the 2016 Census. *Statistics Canada* [online]. Ottawa, 2017 [cit. 2017-08-03]. Dostupné z: <http://www.statcan.gc.ca/daily-quotidien/170802/dq170802b-eng.htm>.
 - 15) Proportion of mother tongue responses for various regions in Canada, 2016 Census. *Statistics Canada* [online]. Ottawa, 2017 [cit. 2017-08-07]. Dostupné z: <http://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2016/dp-pd/dv-vd/lang/index-eng.cfm>.